
===== Din ve Üstdin =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: <>

Din deyince insanın aklına içi dolu veya boş bir takım ritüeller gelir. Belki sizinkine başka bir tarafı da geliyordur ama dini diğer sosyal faaliyetlerden ayıran temel vasfı ritüeller gibi görünüyor. Dinin felsefeyle veya mistisizmle ortak tarafları var ama bu ikisinin de ritüelleri yok.

Modern zaman bu ritüellerin bir kısmını hoş görüyor, bazılarını pek hoş görmüyor, ancak genel olarak hepsine karşı bir *anlamsızlık* ithamı mevcut. Namaz kılan veya dua eden insan için bunlar anlamlı faaliyetler ancak işi düz mantığa vurduğunuzda bir takım hareketler yapıp, bir takım dualar okumanın insanın varoluş sebebiyle ne alakası olduğunu anlamak mümkün değil. Yine de bunları, insanların şöyle veya böyle giyinmesi, şöyle veya böyle yemesi kabilinden ele almak *demokrasilerin* genel vasfı. *Başkasına zarar vermediği sürece istediğin gibi yaşa* popüler bir slogan. *Kimseye bulaşmadığın sürece istediğin kadar yat kalk* yani.

Dindarların pek büyük bir kısmı hüsnütabirlerle bezenmiş bu anlayışa fit. Kendi sosyal ve ferdi ritüellerini sürdürebildikleri sürece toplumun *üstdini* onları o kadar da ilgilendirmiyor. İlgilendirmiyor değil, aslında böyle söylemek yanlış, sadece dindarlar ve gayrıdindarlar üstünde mutabık.

Nedir üstdin? Üstdin, toplumun hayat tarzını belirleyen anlayıştır. Toplumun asıl kurallarını belirleyen düşünce tarzıdır. Toplumdaki dinler arasındaki çizgileri çizen ve sınırları belirleyen anlayıştır.

On yıldır Türkiye'yi, öncekilere nisbetle daha dindar insanlar yönetiyor ancak üstdinde bir değişiklik olmadı. Dindarlar belki biraz daha görünür oldu ama herkesle benzer arzulara, benzer endişelere sahipler. Üniversite sınavı dindarı için de, gayrıdindarı için de aynı öneme sahip, bir iş bulup çalışmak hakeza, toplumda (ne demekse) *yer edinmenin* şartları hala benzer. En fazla, on sene önce inanmıyormuş gibi yapanların bazısı artık inanıyormuş gibi yapıyor.

Bunun sebebi, düşünebildiğim kadarıyla, kendi özümüzden kaynaklanan bir üstdinin olmayışı. Etraftan sonuçlarına bakarak bir hayat tarzı belirliyoruz, bugün bunun adı demokrasi. Yarın dünya faşist olsa, biz de oluruz, kimse ses çıkarmaz. Dindarımız da, gayrıdindarımız da aynı derecede uyum sağlar.

Müslümanların asıl kaygısı kendilerine emanet edilen ve ceketlerinin astarı içinde kaybettikleri üstdinin ihyası olmalıydı. İnsanlara karşı nasıl daha adil oluruz? Yeryüzünü nasıl daha iyi, güzel, ferah hale getiririz? Hem doğru, hem iyi, hem güçlü nasıl olabiliriz? Hayat tarzımızı günlük merakların ötesine nasıl çekeriz ve nasıl yeryüzünün varisleri oluruz?